

CENZURA Plakati Andreje Kulunčić »Bosanci van!« uklonjeni iz središta Ljubljane

Šljakeri drugoga reda

Provokativni umjetnički projekt upozorava na izrabljivački odnos prema bosanskim državljanima na radu u Sloveniji

Jelena MANDIĆ-MUŠČET

Po nalogu ljubljanske gradske uprave, iz središta glavnoga grada Slovenije uklonjeni su city-lights plakati »Bosanci van!« (Radnici bez granica), kojima je hrvatska umjetnica Andreja Kulunčić - u sklopu projekta »Muzej na ulici« Moderne galerije - upozorila na izrabljivački odnos prema bosanskim državljanima na radu u Sloveniji.

Informaciju nam je potvrdila Bojana Piskur, jedna od dviju kustosica projekta »Muzej na ulici«, koji organizira ljubljanska Moderna galerija od 23. rujna do 19. listopada. Unatoč inzistiranjima Moderne galerije, gradski službenici nisu im dali jasno obrazloženje zašto su plakati Andreje Kulunčić uklonjeni dva dana prije dogovorenog roka.

»Ne vole naš program«

»Spominjali su neke nesporazume, ali nismo shvatili o čemu je riječ. Znae i sami kakvim se jezikom izražavaju birokrati. No, obećali su da će u četvrtak vratiti plakate na ulicu, gdje bi se trebali zadržati dva dana«, izjavila je kustosica Piškur.

Prema njezinim riječima, provokativni plakati hrvatske umjetnice nisu jedino što ljuti gradske činovnike u Ljubljani. Cijeli projekt »Muzej na ulici«, u kojemu sudjeluje pedesetak umjetnika, ne uživa podršku gradskih struktura.

»Među ostalim, imali smo problema s dozvolama, a dobili smo i kaznu jer je jedan projekt trajao dva sata

Tekst na plakatu: »Moram raditi pod bilo kakvim uvjetima jer mi je radna viza vezana za poslodavca. Otkaz automatski znači i odlazak iz Slovenije. Bolji posao ne smijem niti tražiti«

duže nego što je najavljeno. Ne vole naš program jer ne nudimo lijepe i ugodne sadržaje, već problematiziramo ono što se događa na marginama društva«, navodi Piškur.

O razlozima uklanjanja plakata kustosica Moderne galerije u Ljubljani može samo nagađati. »Možda je u Ljubljani dolazila neka strana delegacija, možda su se bojali reakcija zbog Bajrama... Nagađanje nikamo ne vodi, osim u paranoju«, zaključak je slovenske kustosice, kojoj su reakcije gradske uprave dokaz da Moderna galerija radi provokativan program.

Negativne reakcije grad-

skih vlasti u Ljubljani nisu previše iznenadile Andreju Kulunčić. Zatekla ju je jedino činjenica da su plakati koje je dizajnirao Dejan Dragosavac Ruta povučeni bez osnovnog objašnjenja.

Otkaz znači i odlazak

Andreja Kulunčić ostvarila je projekt »Bosanci van!« u suautorstvu s Osmanom Pezićem, Saidom Mujićem i Ibrahimom Čurićem, građevinskim radnicima angažiranim na obnavljanju Moderne galerije. Pod istim uvjetima potpisali su ugovor s Modernom galerijom, koja se obvezala njihove plakate, kao krajnje produkte projekta, postaviti u središtu

Ljubljane.

Premda je željela suptilno ukazati na probleme s kojima se svakodnevno susreću bosanski gastarbajteri u Sloveniji, hrvatska umjetnica je prihvatila želju svojih suradnika da kampanja bude izravna i žestoka.

Bosanski državljani na privremenom radu u Sloveniji, naime, moraju raditi pod bilo kakvim uvjetima jer im je radna viza vezana za poslodavca. Otkaz automatski znači i odlazak iz Slovenije. Stoga je cilj projekta »Bosanci, van!« upozoriti slovensku javnost da u njihovoj zemlji, u ozračju demokracije, postoje šljakeri drugoga reda.

BAŠTINA Obnovljene zidne slike u riječkoj školi »Nikola Tesla«

Pogled na Svečnjakove murale u Rijeci

Novi sjaj murala Vilima Svečnjaka

RIJEKA - Dva obnovljena murala Vilima Svečnjaka na ulaznom stubištu Osnovne škole »Nikola Tesla« u Rijeci predstavljena su javnosti ovih dana. Murali su uređeni tijekom ljetnih školskih praznika, a obnovu je vodio slikar Ivan Buneta, uz stručni nadzor višega stručnog savjetnika, konzervatora i restauratora Radovana Oštrića iz Konzervatorskog odjela u Rijeci.

Troškovi su iznosili 112.000 kuna, a pokrio ih je Grad Rijeka iz sredstava spomeničke rente za 2008. godinu. Prije početka radova zidni oslik bio je u dosta zapuštenom stanju koje se očitovalo u izbljeđenosti kolorita, zaprašenosti i mrljivosti oslikanih površina, mnogim mehaničkim oštećenjima te neprimjerenim naknadnim cementnim zakrpama. Restauracija je provedena na sjevernom i na južnom muralu.

Ova dva predstavljena murala Svečnjak je naslikao 1948. godine na površinama, na kojima su prije Drugoga svjetskog rata bile freske koje je po odluci tadašnje talijanske vlasti izradio riječki slikar Ladislao de Gauss.

Vilim Svečnjak poratnih je godina bio središnja figura riječkoga kulturnog i likovnog života te je Rijeci značajan kao osnivač riječkoga HDLU-a i današnjeg Muzeja moderne i suvremene umjetnosti (čiji je ujedno bio i prvi direktor od 1948. do 1951.).

Korijeni Svečnjakova figurativnog slikarstva u predratno doba bili su u djelovanju socijalno angažirane grupe Zemlja, te je stoga kasnih '30-ih godina slikao masivne, realističke ljudske figure.

Isti, soc-realistički pristup primijenio je na slikama školskih i izvanškolskih aktivnosti pionira koji na jednoj zidnoj slici uvijekavaju glumu za školsko pionirsko kazalište, dok na drugoj pripremaju izložbu dječjega slikarstva.

Ove su školske zidne slike trebale predložiti optimizam novih pedagoško-odgojnih načela razvijanja osobne inicijative unutar života škole.

Predviđa se i obnova zidnih slika u Osnovnoj školi Turnić za 2009. godinu u vrijeme zimskih školskih praznika. [Ljiljana Mamić Pandžal]

FOTOGRAFIJA Izložba Bernarda Čovića i Jespera Hedegaarda Petersena u Galeriji ULUPUH

Fantastični bestijarij Europe

Barbara VUJANOVIĆ

Nakon najave koju je izrekao glumac Kristijan Ugrina u zagrebačku Galeriju ULUPUH u utorak 30. rujna navečer stuštila su se dva biciklista sa svojim prometnim. Bernard Čović, Vjesnikov fotograf, i danski audio arhivar Jesper Hedegaard Petersen nisu slučajno sletjeli iz Tkalče u Galeriju, nego su tim činom samo zaključili svoju višemjesečnu avanturu po Europi.

Rezultat njihova putovanja je izložba fotografija i audio zapisa »Vodič kroz fantastični bestijarij Europe i Hrvatske« na kojoj je izložen dio opsežnoga dokumentacijskog materijala nastalog za tromjesečnog fotografsko-video-audio-biciklističkog performansa.

Predstavljen je prvi dio projekta »Vodič kroz fantastični bestijarij Europe i Hrvatske« autora i voditelja

Veseli biciklistički dvojac: Autori Jesper Hedegaard Petersen i Bernard Čović

Željka Zorice, u produkciji Studija Artless, umjetničke organizacije koja priređuje i producira umjetnička događanja, festivale, filmove, kazališne predstave i izložbe u području suvremene umjetnosti i teorije.

Tijekom biciklističkog putovanja dugog 2859 kilome-

tara Čović i Hedegaard Petersen prošli su kroz Mađarsku, Slovačku, Austriju, Češku, Njemačku i Dansku. Snimljeno je oko 1100 fotografija na kojima su prikazani motivi faune s odabranih crkvenih i svjetovnih građevina u Budimpešti, Bratislavi, Beču, Pragu, Bambergu,

S otvaranja izložbe

Kölnu i Kopenhagenu, a zabilježeni su i zvukovi javnih te osobnih događanja.

Interes za bestijarij nastavak je fascinacije životinjskim svijetom koja potječe još od srednjega vijeka. Tada su sastavljeni bestijariji, knjige u kojima se opisivao životinjski svijet poznatih i

nepoznatih prostora tadašnje civilizacije. Njihovo je usmjerenje bilo moralističko sa znatnim težištem na iščitavanju simbolike.

I danas, kako pokazuju Čovićeve dojmive fotografije, preko motiva faune mogu se prepoznati tradicijske i civilizacijske spone Euro-

pe. Koliko god se fokusirao na baštinu, spomenike i arhitekturu, Čović svoju pažnju usmjerava i na stanovničke gradove kojima prolaze.

Vrijednost dokumentarne fotografije Bernarda Čovića obilježava strpljivost, zabilježio je u predgovoru kataloga Željka Zorica. Čekajući preklapanje vremenskih mijena u prostoru i znatiželjnost ljudi, Čović ne namješta kadrove. On ih pažljivo proizvodi poštujući njihovu izvornost, zaključuje Zorica.

U nastavku projekta, svaki od tih motiva biti će obrađen, znanstveno i umjetnički, i objedinjen u knjizi »Vodič kroz fantastični bestijarij Europe i Hrvatske«. Projekt je Zorica pokrenuo još 1984. godine, a namjera mu je kroz izložbe, knjige i slikovnice stvoriti prepoznatljiv hrvatski kulturni proizvod namijenjen svim naraštajima.